

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova v Praze

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha, 29. ledna 2013

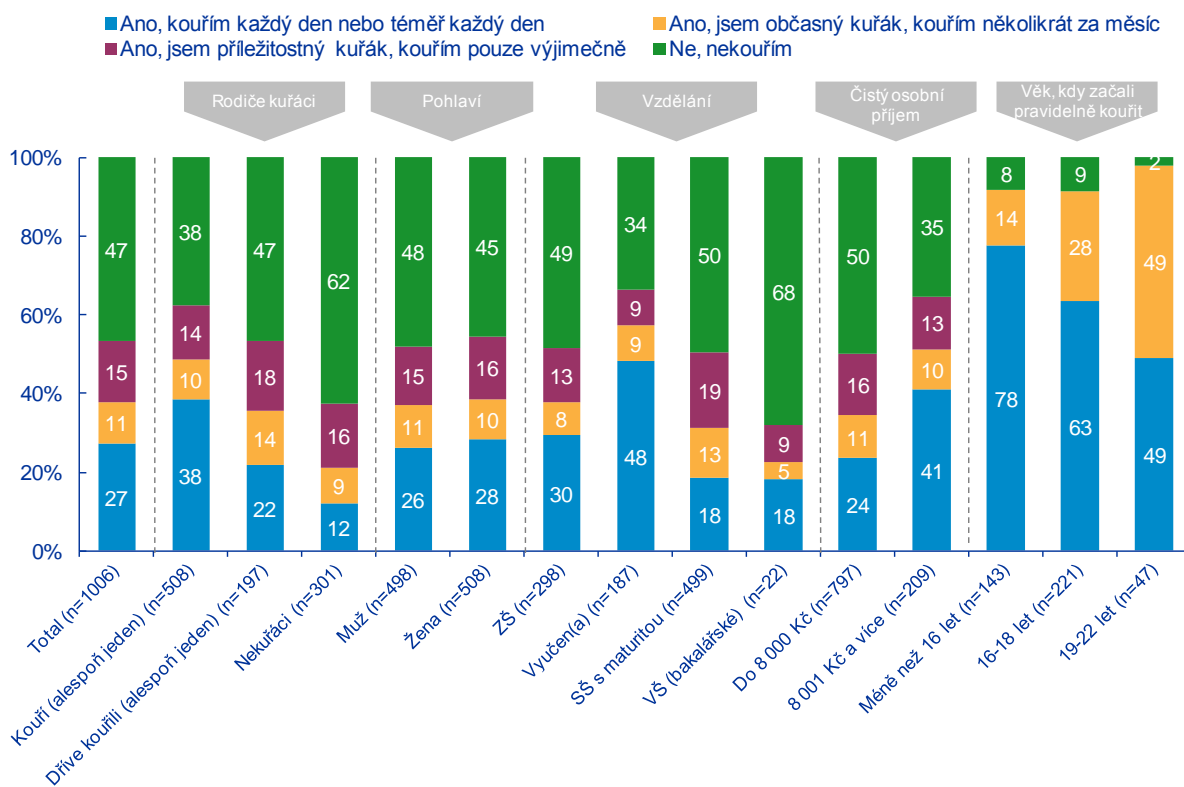
Zákon o zákazu kouření v restauracích uchrání před závislostí 30 % nezletilých kuřáků

V České republice je ve věku 18-22 let celkem **53 % kuřáků** (27 % kouří každý nebo téměř každý den, 11 % občasně a 15 % příležitostně). **Jen 47 % mladých lidí se považuje za nekuřáky.**

Většina pravidelných kuřáků začala kouřit, když jim bylo méně než 16 let. Čím dříve dítě začne pravidelně kouřit, tím je pravděpodobnější, že pravidelným kuřákem zůstane. **Z těch, kteří začali kouřit pravidelně před 16. rokem věku, dnes pravidelně kouří 78 %, zatímco z těch, kteří začali pravidelně kouřit později, mezi 16. a 18. rokem, dnes pravidelně kouří 63 %.**

Mladí kuřáci pocházejí především z rodin, kde kouří (38 %) anebo dříve kouřil (22 %) alespoň jeden z rodičů. Nejvyšší počet mladých kuřáků je mezi vyučenými (66 %). Roli přitom hraje fakt, že mají často vlastní příjem a tak i více peněz na cigarety.

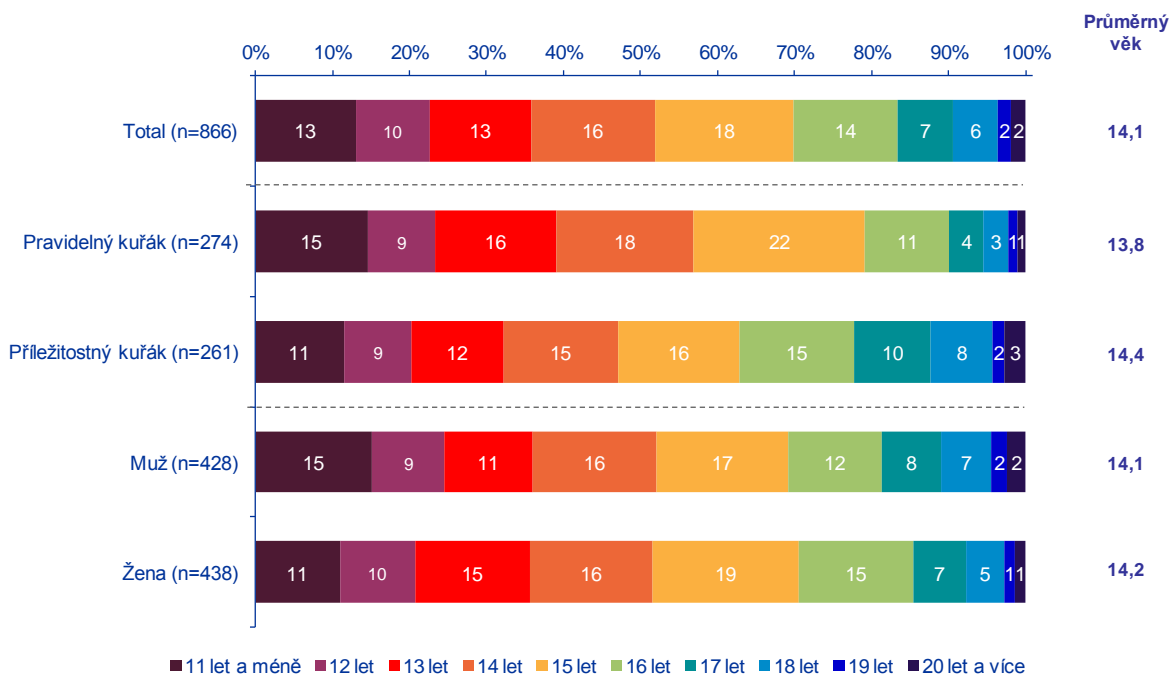
Znění otázky: Kouříte?

Zdroj: Ipsos, září 2012

Průměrný věk vyzkoušení první cigarety je 14,1 let. U pravidelných a silných kuřáků je to jen 13,8 let. Dívky přitom vyzkoušejí první cigaretu později než chlapci, ale dříve začínají pravidelně kouřit.

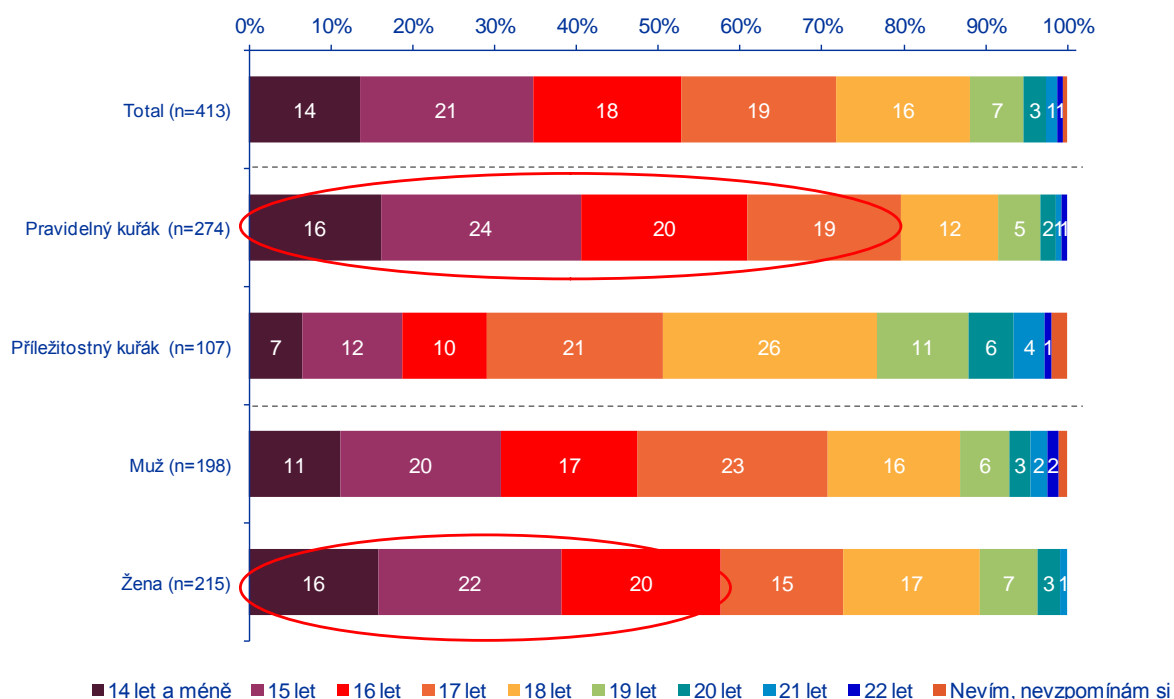
Znění otázky: Kolik Vám bylo let, když jste poprvé ochutnal/a cigaretu?
Odpovídají ti, kteří kouří nebo alespoň někdy cigaretu zkusili

Zdroj: Ipsos, září 2012

Z hlediska pohlaví začalo 58 % dívek, které se jako nezletilé staly pravidelnými kuřačkami, kouřit ještě před 16. rokem věku. U chlapců je toto číslo menší - před 16. narozeninami začalo kouřit 48 % pravidelných kuřáků. **Celkově začne před 18. rokem věku s pravidelným kouřením 79 % pravidelných kuřáků.**

Znění otázky: Kolik Vám bylo let, když jste začal/a pravidelně kouřit?
Odpovídají ti, kteří v současné době kouří pravidelně (každý den nebo občas) nebo v minulosti pravidelně kouřili, ale přestali.

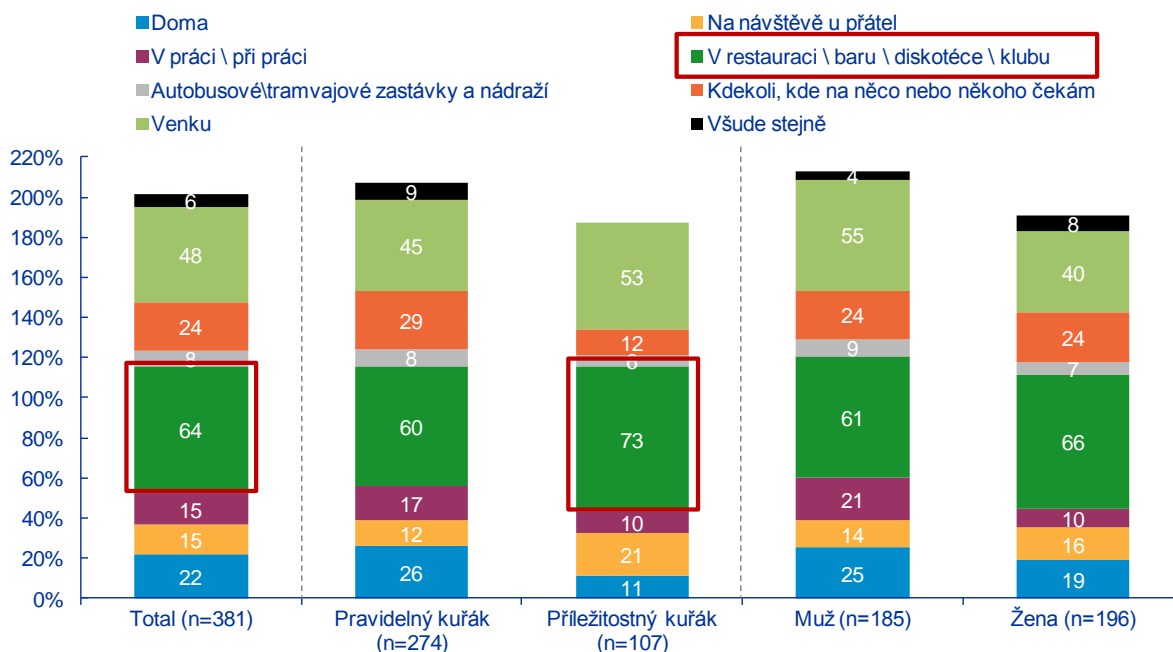

Zdroj: Ipsos, září 2012

Mladí kuřáci nejčastěji kouří v restauracích, barech, diskotékách a klubech (64 %). Příležitostní kuřáci pak kouří téměř jen v těchto zařízeních (73 %). Možnost kouřit v restauracích, barech, diskotékách a klubech tak podporuje mladé lidi v kouření. **Pokud by v těchto zařízeních platil zákaz kouření, podle vlastních slov by vůbec nezačala kouřit čtvrtina (24 %) pravidelných kuřáků a polovina (51 %) příležitostných kuřáků.**

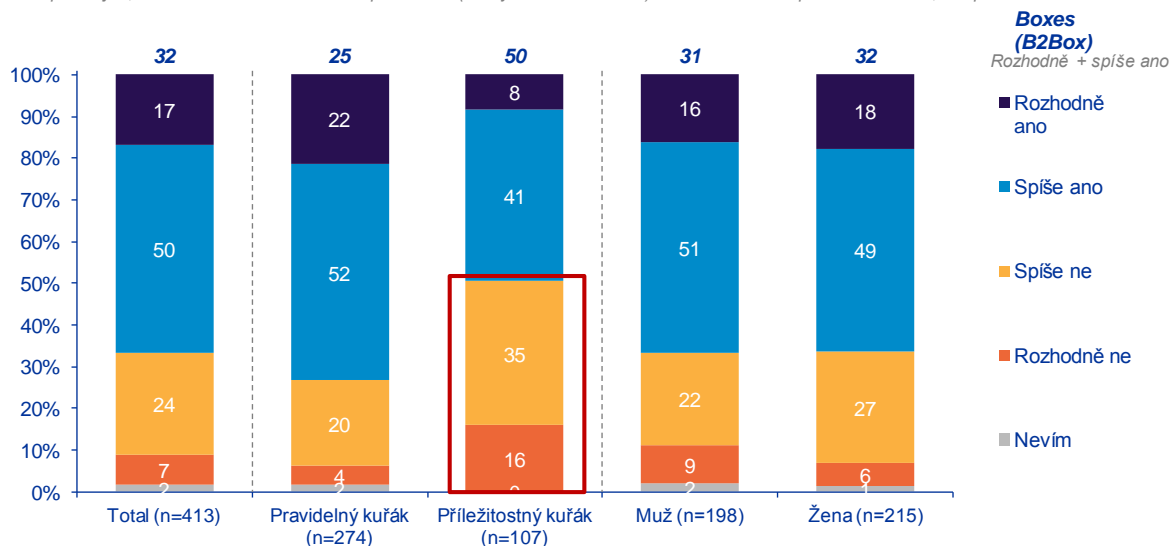
Celkem 30 % z těch, kteří začali kouřit před 18. rokem věku, pak uvedlo, že kdyby platil zákaz, s kouřením by vůbec nezačali.

Znění otázky: Kde nejvíce kouříte? Uvedte max. tři místa, kde nejčastěji kouříte.
Odpovídají ti, kteří v současné době pravidelně nebo občas kouří

Zdroj: Ipsos, září 2012

Znění otázky: Představte si, že by v době, kdy jste začínal/a kouřit existoval zákaz kouření v barech/klubech/restauracích/diskotékách.
Myslíte si, že byste stejně začal/a pravidelně kouřit?
Odpovídají ti, kteří v současné době kouří pravidelně (každý den nebo občas) nebo v minulosti pravidelně kouřili, ale přestali.

Zdroj: Ipsos, září 2012

Většina kuřáků v České republice začíná kouřit v době své nezletilosti. Podle platných zákonů ČR tedy v době, kdy sami nedokážou adekvátně zhodnotit důsledky tabákového kouření a závislosti na něm pro svůj další život.

Průměrný věk vyzkoušení první cigarety u pravidelných a silných kuřáků je jen 13,8 let.

Případný zákon, který by zakázal kouření v restauracích, barech a na diskotékách, by razantně přispěl k ochraně veřejného zdraví a ochraně nezletilých dětí a mladistvých před tabákovými výrobky.

Srovnání

Výzkum rovněž přináší velmi důležité závěry při současném uvážení údajů Centra léčby závislosti na tabáku III. interní kliniky 1. LF UK a VFN, které situaci monitoruje dlouhodobě a udává, že v České republice umírá na následky kouření 18 000 lidí ročně, což je asi každý 6. člověk. Jedná se tedy přibližně o 50 lidských životů denně.¹ Při započítání těchto údajů a výsledků výzkumu kouření v mladé populaci bylo zjištěno, že **v České republice kvůli absenci zákona zakazujícího kouření v restauracích a podobných zařízeních denně zbytečně umírají 4 lidé, kteří se ze 79 % stali závislími v době své nezletilosti.**

V evropském kontextu mohou pak být výsledky výzkumu porovnávány s **Evropskou školní studií ESPAD 2011, která proběhla v 36 evropských zemích, a zúčastnilo se jí přes 100 000 studentů ve věku 15-16 let, podle níž je v České republice 42 % školáků ve věku 15-16 let, kteří si za posledních 30 dní zapálili cigaretu.** Evropský průměr je přitom pouze 28 %. Česká republika se tak v tomto srovnání evropských zemí umístila těsně druhá po Lotyšsku, které je první se 43 %.

Ruku v ruce s tím jde také spotřeba alkoholu a užívání marihuany mladistvými, která je v České republice nejvyšší v celé Evropě.

¹ Dle *Deaths from smoking* [online]. 2006 [cit. 28. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.ctsu.ox.ac.uk/deathsfromsmoking/>

Zdroj ESPAD 2011. Všechny údaje jsou v % (pokud není uvedeno jinak)

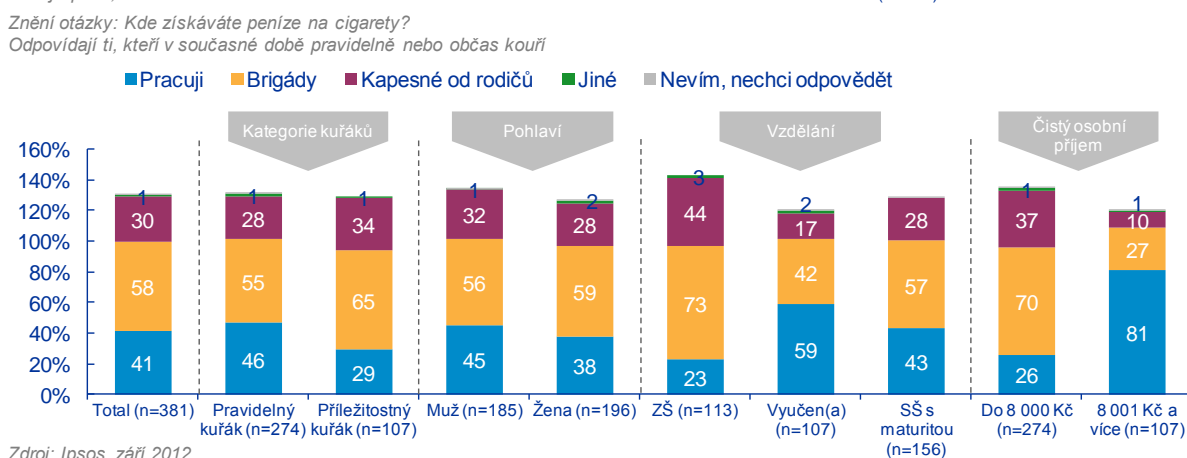
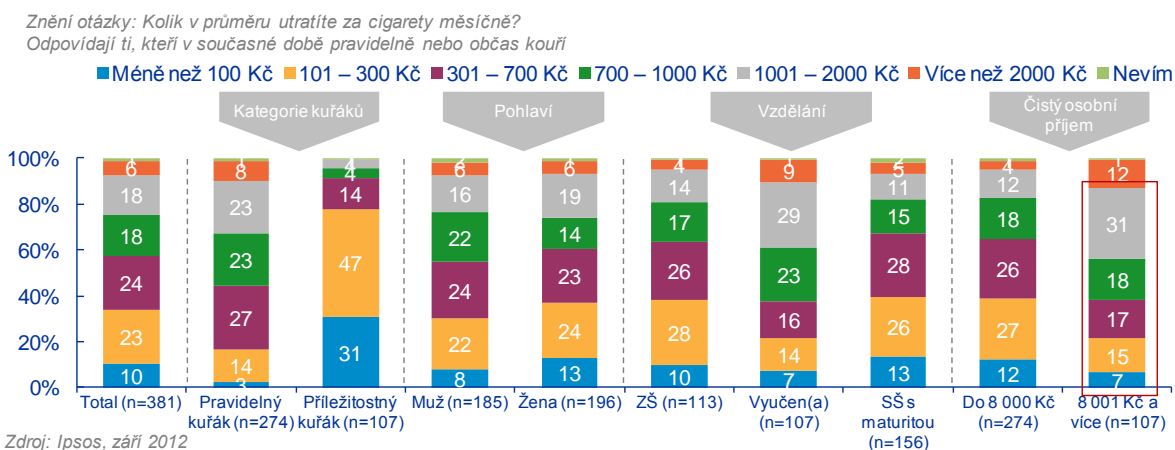
ZEMĚ	Kouření za posledních 30 dní	Pití alkoholu za posledních 30 dní	Pití většího množství alkoholu při jedné příležitosti za posledních 30 dní a)	Obsah alkoholu v nápojích (cl 100%) konzumovaných při poslední příležitosti	Pravidelné užívání marihuany	Pravidelné užívání jiných drog než marihuany b)	Pravidelné užívání uklidňujících léků bez předpisu	Pravidelné užívání těkavých látek
Lotyšsko	43	65	49	5.0	24	9	4	23
Česká republika	42	79	54	5.6	42	8	10	8
Chorvatsko	41	66	54	6.6	18	5	5	28
Bulharsko	39	64	48	4.0	24	10	3	4
Slovensko	39	60	50	5.3	27	7	4	10
Francie	38	67	44	..	39	10	11	12
Monako	38	69	39	..	37	11	14	15
Maďarsko	37	61	45	5.2	19	8	9	10
Litva	37	63	..	4.3	20	6	13	7
Itálie	36	63	35	4.1	21	6	10	3
Finsko	34	48	35	7.5	11	3	7	10
Německo	33	73	..	5.6	19	8	2	10
Lichtenštejnsko	32	66	..	5.1	21	8	2	10
Slovinsko	32	65	53	5.4	23	6	5	20
Faerské ostrovy	31	44	33	6.2	5	3	2	6
Rusko (Moskva)	31	37	24	3.8	15	5	2	9
Estonsko	29	59	53	6.0	24	8	8	15
Portugalsko	29	52	22	5.0	16	8	7	6
Rumunsko	29	49	36	3.1	7	5	3	7
Ukrajina	29	54	30	4.2	11	4	2	3
Polsko	28	57	37	5.3	23	7	15	8
Belgie (Flandry)	26	69	38	4.7	24	9	8	7
Dánsko	24	76	56	9.7	18	5	4	4
Kypr	23	70	44	4.5	7	7	11	8
Velká Británie	23	65	52	6.7	25	9	3	10
Malta	22	68	56	4.7	10	6	3	14
Řecko	21	72	45	4.2	8	5	9	14
Irsko	21	50	40	6.7	18	6	3	9
Švédsko	21	38	31	7.0	9	4	8	11
Srbsko	20	52	36	4.2	7	3	7	5
Bosna a Hercegovina	15	47	31	3.6	4	2	4	5
Moldávie	15	..	37	2.7	5	4	2	2
Norsko	14	35	30	7.1	5	2	4	5
Albánie	13	32	21	3.0	4	6	8	3
Černá Hora	12	38	27	3.3	5	5	5	6
Island	10	17	13	4.8	10	4	8	3
Průměr	28	57	39	5.1	17	6	6	9

a) Konzumace pěti a více nápojů při jedné příležitosti. Nápoj je sklenice/láhev/plechovka piva (ca 0,5l), klenice/láhev/plechovka cideru (ca 0,5l), 2 sklenice / láhve alkoholických ochucených nápojů (cca 0,5l), sklenice vína (cca 1,5 dl), sklenice tvrdého alkoholu (cca 5 cl nebo míchaný koktejl).

b) Zahnuje amfetaminy, kokain, crack, extázy, LSD nebo jiné halucinogeny, heroin a GHB

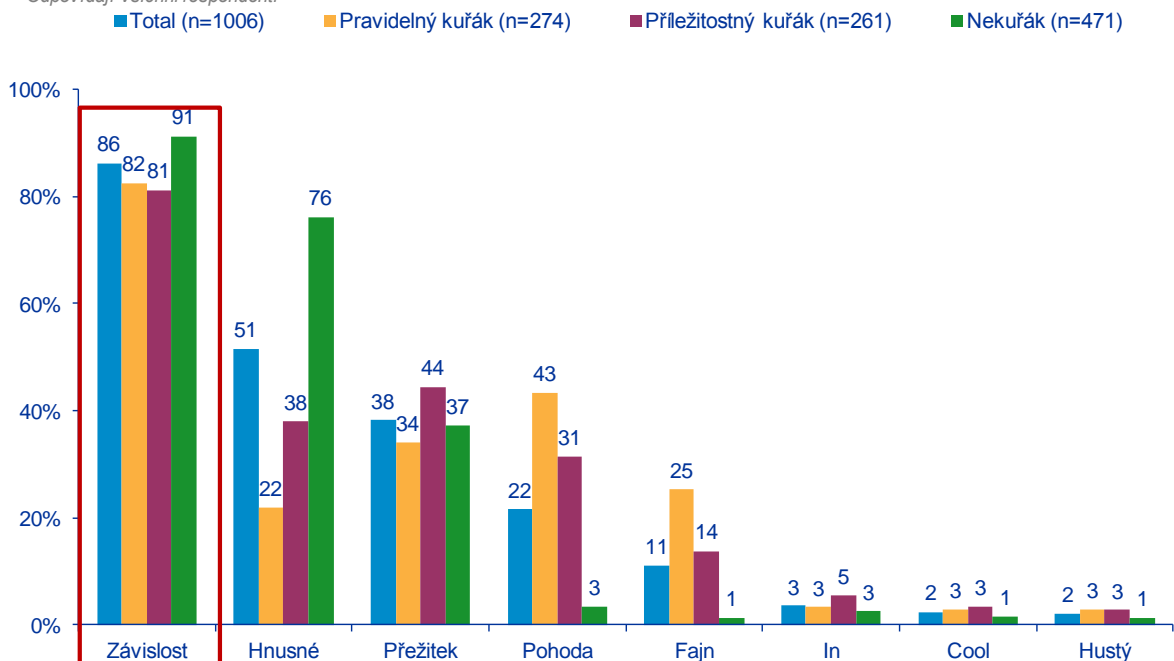
Další zjištění

Polovina (50 %) pravidelných mladých kuřáků utratí měsíčně za cigarety 300 – 1 000 Kč, čtvrtina (23 %) až 2 000 Kč. Vyšší částky utrácejí ti s vyšším osobním příjmem. Většina si na cigarety vydělá buď v zaměstnaneckém poměru, nebo na brigádách, třetina (30 %) za cigarety utrácí z kapesného od rodičů. Děti a mladí lidé tak své první peníze utrácejí za cigarety.

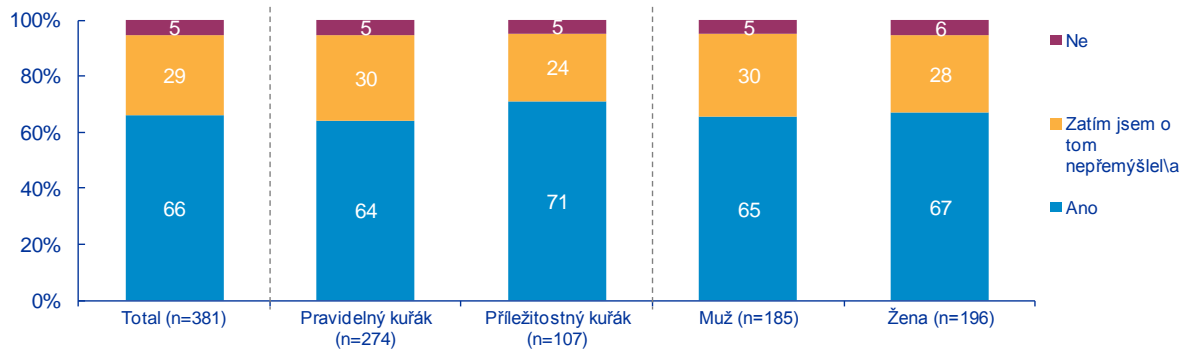
86 % mladých lidí považuje kouření za závislost. Do budoucna s ním chtějí přestat dvě třetiny (66 %), protože si uvědomují dopady na zdraví (52 %) a finanční zátěž (46 %). Pro pětinu (21 %) je pak motivací rodičovství, těhotenství a děti.

Znění otázky: Kouření je....
Odpovídají všichni respondenti

Zdroj: Ipsos, září 2012

Znění otázky: Plánujete někdy přestat kouřit?
Odpovídají ti, kteří v současné době pravidelně nebo občas kouří

Zdroj: Ipsos, září 2012

Znění otázky: Pokud přestanete kouřit, jaký bude důvod?
Odpovídají ti, kteří v současné době pravidelně nebo občas kouří, ale plánují přestat kouřit

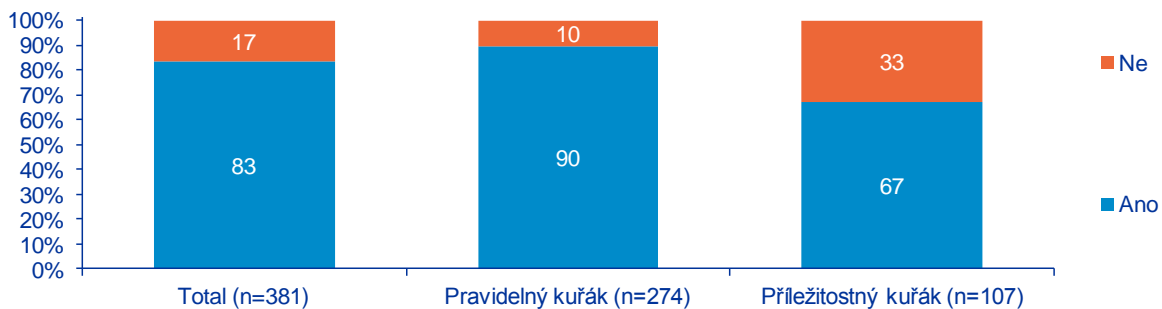

Zdroj: Ipsos, září 2012

O tom, že jejich dítě kouří, vědí především rodiče pravidelných kuřáků (90 % případů). Rodiče, kteří nekouří, se snaží svým dětem cigarety vymluvit (42 %), především pak příležitostným kuřákům (40 %). U dětí, pravidelných kuřáků, rodičům sice kouření vadí, ale dětem to nerozmlouvají (50 %).

Znění otázky: Vědí Vaši rodiče, že kouříte?

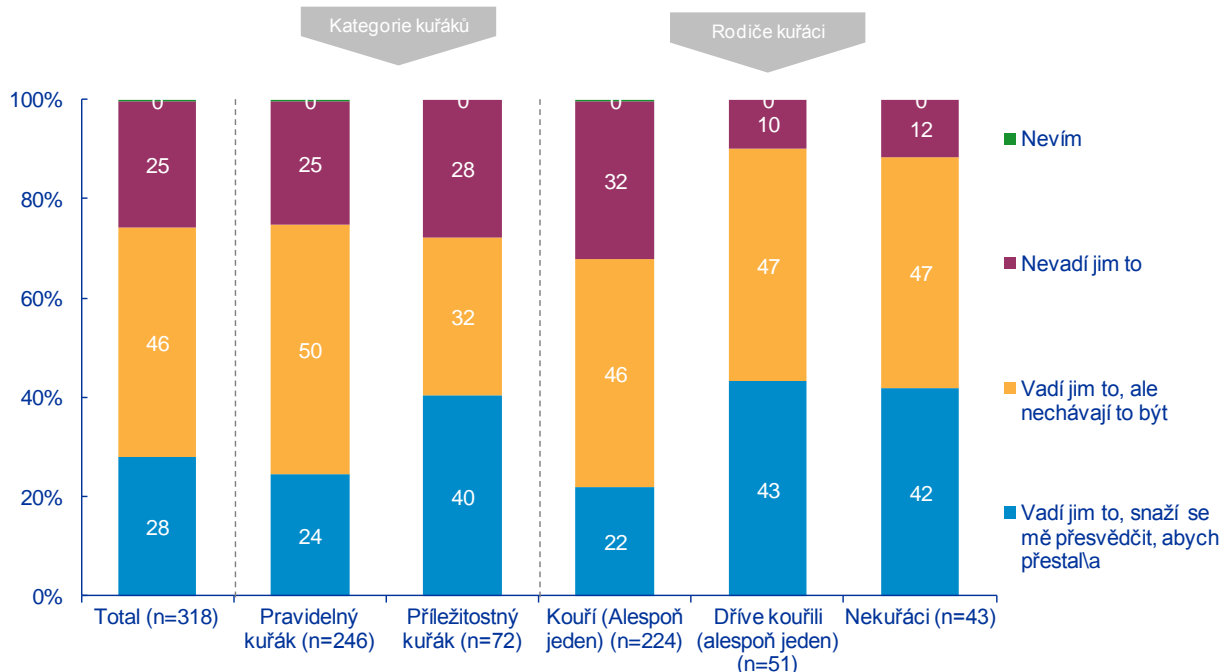
Odpovídají ti, kteří v současné době pravidelně nebo občas kouří

Zdroj: Ipsos, září 2012

Znění otázky: Jaký je názor Vašich rodičů na to, že kouříte?

Odpovídají ti, kteří v současné době pravidelně nebo občas kouří

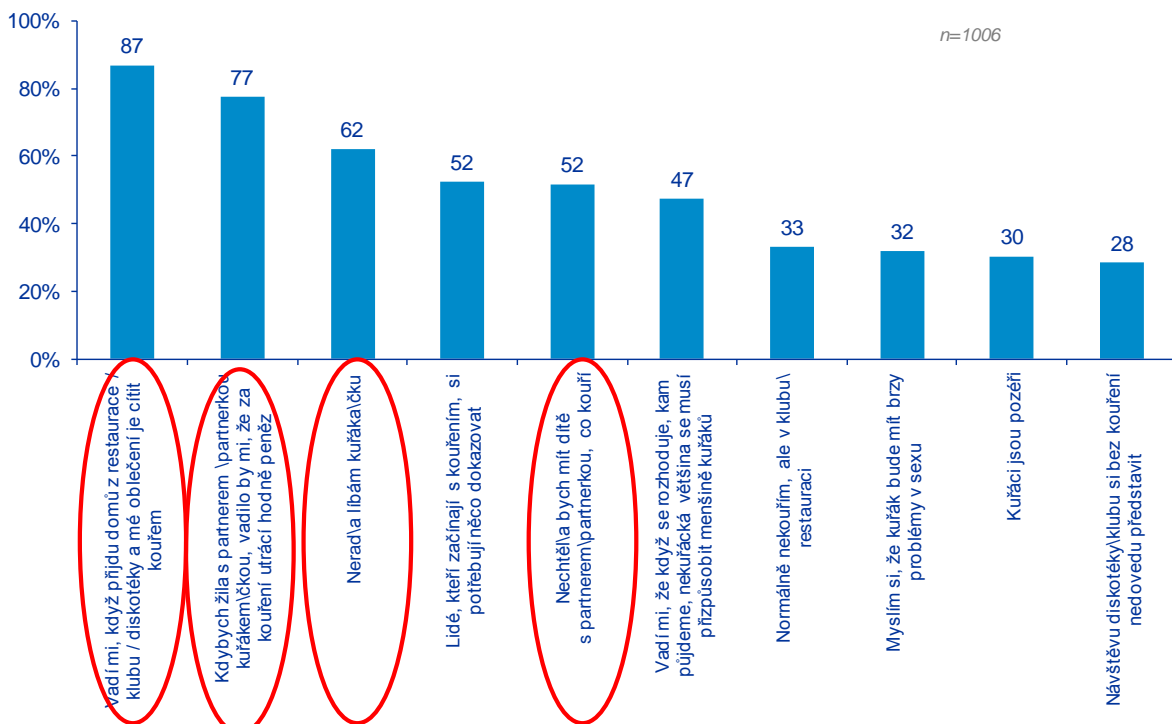
Zdroj: Ipsos, září 2012

Názory mladých lidí

O názorech mladých lidí na kouření a jeho vlivu na vztahy a další oblasti bylo zjištěno následující:

- **87 % vadí, že jim je cítit oblečení kouřem, když se vrátí z restaurace / klubu / baru / diskotéky.**
- **77 % by vadilo žít s kuřákem / kuřačkou z finančních důvodů.**
- **62 % nerado líbá kuřáka / kuřačku.**
- **52 % by nechtělo mít s kuřákem / kuřačkou dítě.**
- **52 % si myslí, že kouřením si lidé potřebují něco dokazovat.**
- **33 % normálně nekouří, ale v klubu / restauraci si zapálí.**

Znění otázky: Souhlasíte s následujícími výroky?
Odpovídají všichni respondenti

Zdroj: Ipsos, září 2012

Informace o výzkumu

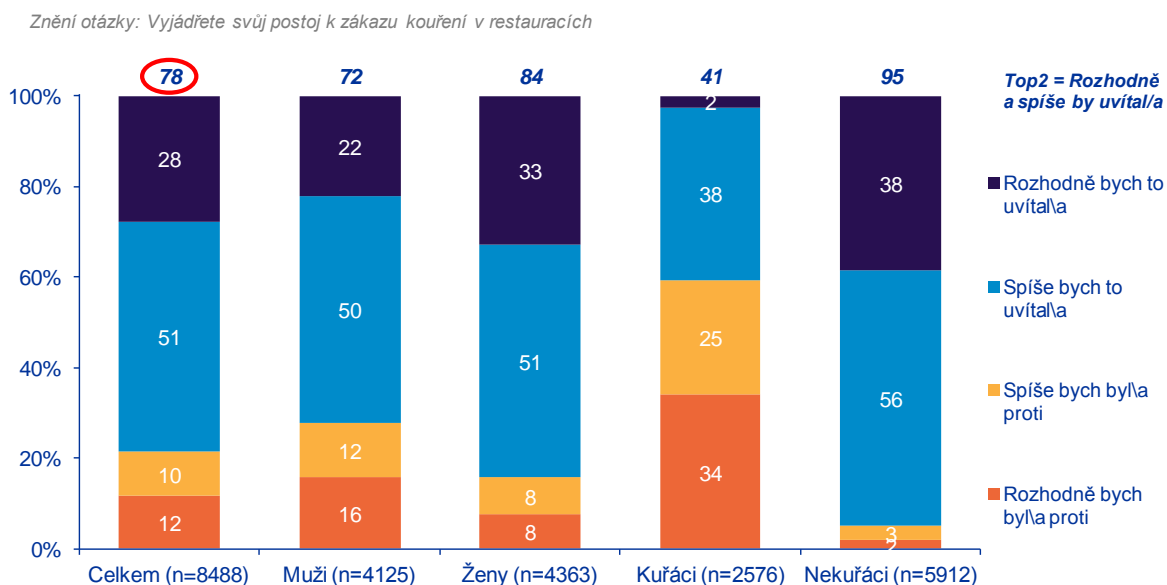
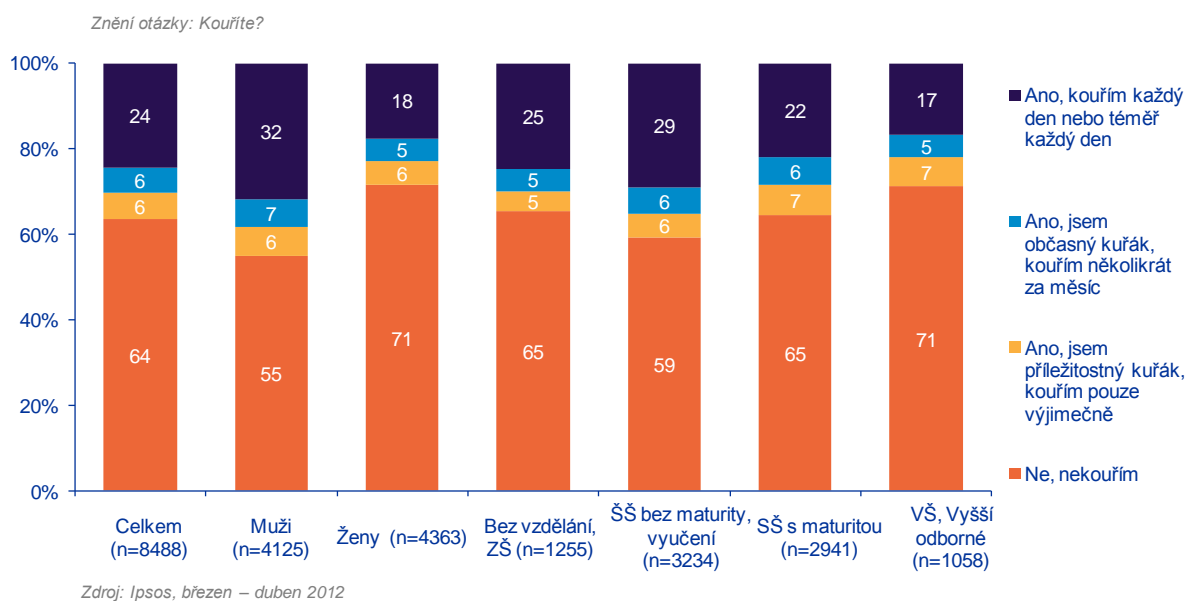
Hlavním cílem výzkumu bylo zmapovat situaci ohledně kouření ve specifické kategorii mladé populace a přinést tak objektivní a relevantní závěry v otázce společensky široce diskutovaného kouření v restauracích, klubech, barech a diskotékách. Výzkum se také zaměřil na další aspekty kuřáctví, které jsou příznačné právě pro dotazovanou mladou populaci.

Výzkum byl realizován skupinou studentů Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze a společností Ipsos v České republice v září roku 2012. Sběr dat probíhal metodou CASI - dotazováním respondentů prostřednictvím online panelu společnosti Ipsos. Celkem se výzkumu zúčastnilo 1 006 respondentů z celé ČR. Výzkum byl plně reprezentativní pro populaci ČR ve věku 18-22 let.

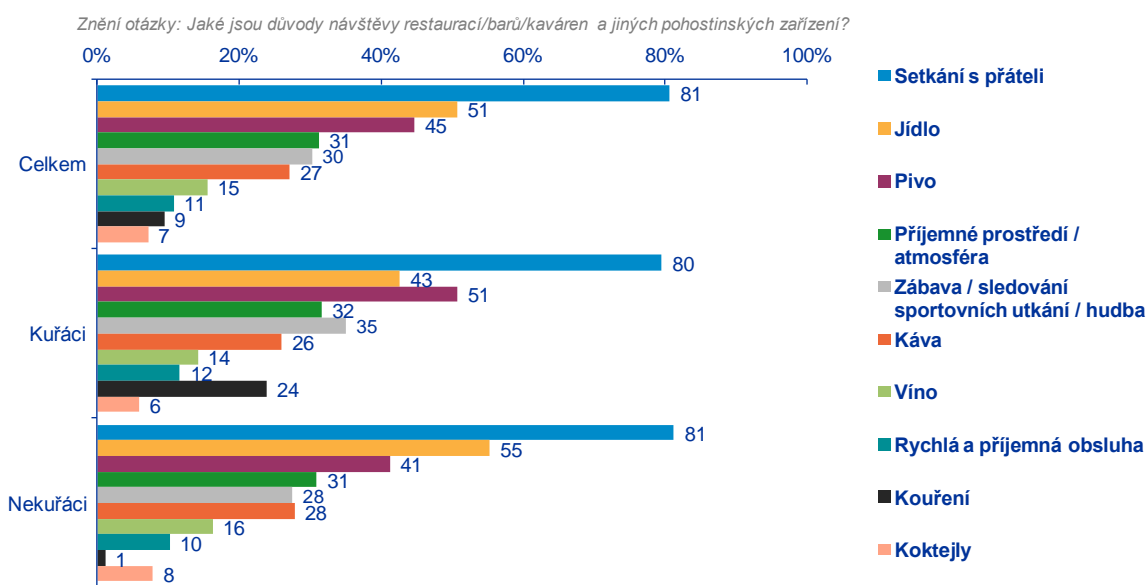
Výzkum navazuje na předcházející výzkum postojů Čechů ke kouření, který byl proveden na mimořádně reprezentativním vzorku (8 488 respondentů).

Hlavní závěry jarního výzkumu (Tisková zpráva vydána 23. 5. 2012)

Na jaře loňského roku byl realizován zatím **nejrozsáhlejší výzkum postojů Čechů ke kouření**. Na vzorku **8 488 respondentů** bylo zjištěno, že každý nebo téměř každý den si zapálí pouze 24 % Čechů. Výraznou většinu dospělé populace tak tvoří nekuřáci (64 %), ostatní kouří pouze několikrát za měsíc nebo zcela výjimečně. Výsledky výzkumu rovněž potvrdily **podporu zákazu kouření v restauracích, který si přeje 78 % obyvatel České republiky**.

Dalším důležitým zjištěním byl fakt, že pro zákazníky – kuřáky je kouření v restauraci jen doplňkem, a do restaurací, kaváren a barů nechodí kvůli kouření, ale kvůli jídlu, přátelům, pití a atmosféře. **Kouření v restauraci je opravdu důležité jen pro 9 % zákazníků a jen čtvrtinu kuřáků.** Po zavedení zákazu kouření v České republice proto **nedojde k poklesu návštěvnosti.**

Zdroj: Ipsos, březen – duben 2012

Po započtení výrazného nárůstu návštěv restaurací u nekuřáků v případě zavedení zákazu kouření a analýzou důležitosti motivátorů pro návštěvu restaurací pro kuřáky, kde kouření je zcela okrajové a doplňkové, **naopak platí, že po zavedení zákazu kouření lze očekávat 3-6% nárůst návštěv v restauracích.**

Tato zjištění jsou v souladu i s výzkumy ze zahraničí, které proběhly před i po zavedení zákazu kouření v jednotlivých zemích. **Navíc byly zjištěny nezpochybnitelné pozitivní dopady na zdraví jak kuřáků, tak i nekuřáků, kteří přestali být v restauracích vystavováni pasivnímu kouření.**

Dobrou zprávou pro **majitele** restaurací, kaváren a barů proto je, že **mohou počítat s nárůstem obrátů.** Celému restaurátorskému trhu tak **zákaz kouření v tržbách přinese až 6 miliard Kč.** Tyto propočty vycházejí z údajů Českého statistického úřadu. Navíc je pravděpodobné, že tato částka bude reálně vyšší, protože je v tomto segmentu velké množství nepřiznaných příjmů.

Česká republika je jednou z posledních zemí v Evropě, která nemá omezeno kouření v restauracích. Zákaz kouření v restauracích přitom dnes vedle Velké Británie, Francie nebo Německa, už existuje i v zemích, jako je Řecko nebo Turecko.

Informace o společnosti Ipsos

Ipsos poskytuje komplexní služby v oblasti výzkumu trhu a veřejného mínění včetně konzultační činnosti. Má za sebou více než 20 let – v roce 1992 vznikla společnost Tambor, která se v roce 2006 stala součástí sítě Ipsos – jedné z největších světových výzkumných sítí v oblasti výzkumu trhu. Ipsos Tambor se v roce 2009 stal největší agenturou výzkumu trhu a veřejného mínění v ČR z hlediska dosaženého obrátu.

Ipsos spolupracuje s pobočkami sítě Ipsos v 84 zemích světa a v ČR disponuje více než stovkou zkušených pracovníků a moderním technickým zázemím pro sběr i zpracování dat. Využívá i know-how specializovaných divizí Ipsos Loyalty, Ipsos Marketing, Ipsos MediaCT, Ipsos ASI, Ipsos Public Affairs, Ipsos CEM a Ipsos UU. Ipsos je členem profesních organizací ESOMAR, MSPA, SIMAR a SAVA, řídí se dle jejich etických principů a metodických pravidel.

Více na www.ipsos.cz.

Kontakt:

Radek Jalůvka

General Director CR, SR

Ipsos Tambor, s.r.o.

GSM: 603 432 205

radek.jaluvka@ipsos.com

Tatiana Wartuschová

Account Director

Ipsos Public Affairs

GSM: 724 601 265

tatiana.wartuschova@ipsos.com

Michal Straka

Product & Business Development Director

Ipsos Tambor, s.r.o.

GSM: 731 534 206

michal.straka@ipsos.com

Informace o Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze

Fakulta sociálních věd UK je jednou z nejmladších fakult Univerzity Karlovy v Praze, byla založena 1. června 1990. Hlavním cílem fakulty je rozvíjet pedagogickou a výzkumně-analytickou činnost a rozšiřovat profesní přípravu v klíčových sociálně-vědních oborech: komunikačních studiích, ekonomii, mezinárodních teritoriálních studiích, politologii a sociologii.

Na výzkumu se v rámci praxe podíleli studenti druhého ročníku oboru marketingová komunikace a PR (Miroslav Slíž, Sabina Bergerová, Václav Prchlík a Šárka Holanová). Obor marketingová komunikace a PR byl založen v roce 2004 a patří k dlouhodobě nejžádanějším oborům na FSV UK. Jeho studenti provozují také zpravodajský portál o oboru www.markething.cz.

Kontakt:

PhDr. Denisa Kasl Kollmannová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Fakulta sociálních věd UK

Katedra marketingové komunikace a public relations

GSM: 777 197 910

kollmannova@fsv.cuni.cz

Miroslav Slíž

Vedoucí studentského projektu

Student 2. ročníku marketingové komunikace a PR na FSV UK

GSM: 776 157 789

Mirek.Sliz@email.cz